List 8. **NOVICE** Tečaj LVII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 24. februvarija 1899.

Politiški oddelek.

Mirna beseda o naših posojilnicah in gospodarskih zadrugah.

Veliko se piše o slovenski gospodarski organizaciji. Nekaj odgovarja dejanskim razmeram, nekaj se pa pretirava. Resnica je, da Slovenci s pomočjo svoje literature in s pomočjo društev in zadrug še najbolj na svoje noge postavljamo in se branimo tujega jarma, ponemčevanja in poitalijančevanja. Toda ti pomočki, slovstvo, društva, zadruge morajo sami na sebi dobri biti, ako hočemo, da nam koristijo. S slabo literaturo, slabimi društvi, najbolj s slabimi zadrugami si bomo le škodovali, mesto koristili. Največ kvara bodo pa Slovencem povzročile slabe zadruge, malo vredne posojilnice in druge gospodarske zadruge, katere so, ali katere bodo še le prišle v slabe roke. Ako se mora z ene strani hvaliti, da se je v poslednjih letih neizmerno veliko posojilnic in gospodarskih zadrug osnovalo, ker se bode ž njimi skoro v vsakem slučaji le pošpeševalo dobro gospodarstvo in koristilo ljudstvu v gmotnem in tudi uravnem obziru, moramo se pa na drugi strani bati, da bodo nekatere posojilnice in gospodarske zadruge Slovencem v sramoto in udom v škodo. Organizacija se je namreč tu in tam nekoliko prenaglila. Osnovale so se prehitro nekatere posojilnice in zadruge. Obudile so se v življenje nekateri teh zavodov v premajhnih krajih, kjer ni kar nič, ali veliko premalo izobraženih ljudi. V takih krajih se je bati, da bodo vsled nevednosti zabredli. V drugih krajih se je bilo dalo novim mladim zavodom vse preveč denarja od organizatorjev. Neizkušeni v denarnem gospodarstu bodo v takih krajih odborniki posojilnice in zadruge prelahkomiselno z denarjem ravnali, bodi si, da so ta denar doma nabrali, bodisi, da so ga dobili od denarnih zavodov. Najslabejše je seveda, ako posojilnica ali zadruga le pri tujih kasah denarja na posodo išče, ako gospodari le z izposojenim denarjem. Posebno grajati je to, ako večji denarni zavod kar razsipa z denarjem, ki ga precej lahkomiselno pošilja svojim malim in mladim zavodom, zlasti ako imata posojevalec in izposojevatelj pomanjkljivo knjigovodstvo, kar se žalibog večkrat zgodi. Posebno pa nas to peče, ko se od tiste strani, od katere se take posojilnice in zadruge organizujejo, vse premalo za potrebni pouk skrbi. Kakor so užigice nevarne v rokah nevednega otroka, tako je denar v nevarnosti v rokah nevednih odbornikov malih posojilnic in zadrug. Naposled se ne bi smela gospodarska organizacija od nobene strani razpravljati s političnega ali zasebnega stališča, še manj bi smela služiti v stranskarsko-politične razmere, kajti v tem slučaji ni mogoče izreči nepristranske sodbe. Slovencem brez izjeme in brez ozira na politične tendence svetujemo, da mirno zasledujejo gospodarsko organizacijo. V tistih krajih, kjer so že posojilnice in zadruge, ali kjer se bodo še le osnovale, odsvetujemo, da bi se le ena stranka strastno potegovala za svoje zavode, druga nasprotna stranka pa. da bi strastno in slepo nasprotovala. Ne, oboje utegne v pogubo, peljati, zlasti pa strast, da bi se katera politična stranka s pomočjo svoje gospodarske organizacije okrepčati nadejala, kajti skrb za dobro gospodarstvo sama je tako velika, in mora tako velika biti, da je pri tem hrepenenje po političnih vspehih popolnoma izključeno.

Kaj je anarhist?

Dobro more biti človek podkovan, da ve vsaj površno ločiti sedanje socijalne prikazni, — pravo podobo današnjih zmot. Doslej se je poznala v Avstriji le tako zvana socijalno-demokratična stranka. Komunistov, Nihilistov in Anarhistov nismo imeli, in le par let je minulo, odkar smo tudi pri nas osrečeni z idejami, koje se vjemajo z naslovom „Anarhist.“ V naših člankih „o komunizmu in socijalizmu“ razpravljali so se pojmovi teh teorij

natančneje, zategadelj hočemo le v kratkem objaviti, kaj je razloček mej prvotno stranko socijaldemokracije in sedanjimi tako zvanimi anarhisti. Socijalno vprašanje je je občna zadeva, a to, kar sedaj pri nas vznemirja ni občno, kajti vrši se skoraj izključljivo le v delavskih krogih. Razumljive i bode torej če govorimo o socijalnem delavskem vprašanju.

Delavci (fabriški, tovarniški in obrtniški) pričeli so v Avstriji že od leta 1868. sem kaj živahno gibanje, ki je takoj od začetka merilo na to, zanemarjeni stan z izobraževalnimi sredstvi duševno povzdigniti, kmalo pa se je temu cilju pridejala skrb za izboljšanje materijalnega stanja z napravljanjem „štreikov“ ustanovo „associacij“ in bolnišnih blaganj. Poleg tega pričela se je pa tudi živahna agitacija v priborenje splošne volilne pravice z namenom, si pridobiti veljaven upliv pri zakonodajstvu.

Res je sicer, da so se te novotarije od večine pisano gledale, in beseda „socijaldemokrat“, koja obseza navedene napore, provzročila marsikomu kurji pot, a našlo se v vseh, da celo v visocih krogih precenjšnjo število iz nedelavskih stanov, ki so to v istini opravičeno in idejalno gibanje dejansko in teoretično podpirali.

To prvotno gibanje trpelo pa je le malo časa. Vodji delavske stranke so se razporili, in nastal mej njimi najgnubsoji osobni prepir, v kojega se je mahoma zavlekla cela stranka. Kakor pri vsakem osobnem prepiru rabilo se je tudi tukaj umazano orožjo med protivniki, in surovost, ki se je po izobraževalnih društvah nameravala odstraniti, vgnjezdila se je prav v nje.

Nastale so zaradi osobnosti tudi razne politične frakcije, od kojih je hotela vsaka biti radikalneji; in ni trpelo dolgo, da je prišel čas, ko so vsled večnega razpora razburjeni duhovi pripravni postajali sprejeti v sé strup anarhističnih idej.

Ko je vsled izjemnih postav na Nemškem znani agitator Janez Most, ki je preje dlje časa bival na Dunaju, — Nemčijo zapustil ter preselivši se v London, onda začel izdajati časnik pod imenom „Freiheit“, kojega se je na vse čudne načine kolportiralo, poprijeli so se avstrijski delavci s tako strastjo te reči, da vsa pozornost in ostro postopanje vlade temu nevarnemu hujsku ni moglo v okom priti.

Most pa je našel na Dunaju svojega aposteljna. Iz procesa čevljarja Merštalingerja, znani malar Penkert izdal je v delavskih časnikih prvo parolo, da ne treba delavcu omike, da ne potrebuje niti volilne pravice in ne normalnega delavnega časa, da ni treba podpornih blagajn in ne varčnosti itd. Geslo je nastavil, da le ekonomično osvobodenje (to ne mora biti druzega, kakor pridobljenje denarnih sredstev) zamore delavski stan pripraviti do politične prostosti. Raznovrstni spisi hujskajoči proti posestvu, državnemu in človeškemu redu, trosili so se mej priproste delavce, in ni čuda, da se je mej tem, ko so prebrisani voditelji svoje pete pravočasno odnesli tja v blaženo Ameriko, prijel marsikoga kužni duh, ki mu je otemnil pamet, kajti pameti manjka onemu, ki z enacimi „beraškemi sredstvi“, kakor so jih avstrijski anarhisti na Dunaji poskusili, — misli preobrniti državni in človeški red! Mi smo bili in ostanemo vsikdar zagovorniki delavskih pravic, zato smo pa tudi v naših krogih največ storili, da se ideje te niso širile, da celo naš list vstanovljen bil je deloma v namen, obrtnike tudi delavce odvračati od prenapetosti, ter na postavni podlagi energično delovati v delujočih stanov.

Kaj je tedaj anahist? Najbolji odgovor na to vprašanje je: anarhist je človek, kojega ne more zadovoliti nikakorna državna uprava, ki hoče odločevati o vsem in nad vsim, pa vendar ne ve, kaj hoče. Zunaj hudobnih, a prebrisanih vodjev, ki so pa vsi daleč od strelišča, so vsi drugi večinoma le prenapeti in zapeljani reveži, — žrtve brezvestnih hujskačev.

K-c.

Politični pregled.

Položaj. — Zadnji čas se je mnogo govorilo in pisalo, da je v zbornici nastalo nesporazumljenje, in da tudi stališče ministerstva ni posebno trdno. Ta poročila so po poluoficijoznih izjavah povsem neosnovana. Ministerstvo stoji popolnoma trdno, in tudi desnica je složna in jedina. Položaj se je samo v toliko premenil, da so nemško-liberalni veleposestniki opustili svojo reserviranost in z razgrnjenimi zastavami prešli v tabor nemških radikalcev.

Deželni zbori. — Nekateri deželni zbori so se že sešli, a dosedaj še ni prišla nobena občezanimiva stvar na razpravo. Kdaj se skliče češki dež zbor, še ni dognano. Vlada se še ni odločila, dasi je že zdaj gotovo, da nemških poslancev ne bo v dež zbor.

Projekt za rešitev narodnostnega vprašanja. — Posl. dr. Kramař je v berolinskem listu „Zukunft“ priobči članek, v katerem predlaga, naj se narodnostno vprašanje na Češkem — in dosledno tudi v drugih kronovinah — reši tako, da se obema narodoma zagotovi narodna avtonomija, tako, da bi ne bilo treba trgati dežele. To je vseskako projekt, kateri je uvaževanja vreden. S tem projektom bi e mogli zadovoljiti tudi štajerski in koroški Slovenci.

Ogerska kriza. — Ministerstvo Banffijevo je odstopilo. Cesar je naročil Kolomanu Szellu, da sestavi novo vlado. Zdaj se vrše pogajanja mej Szellom in opozicijonalnimi strankami radi kompromisa. Vse kaže, da je pogajanjem zagotovljen popoln uspeh.

Poslanec dr. Gregr o položaju. — Minulo nedeljo je govoril starosta čeških poslancev na zaupnem shodu političnega društva o naših notranjih političnih razmerah. Govoril je najpreje o sedanjem min. predsedniku, ki ljubi svojo domovino in ima misel za pravičnost. Posrečilo bi se mu bilo ukrotiti divjo obstrukcijo, ko bi ne imel vezanih rok. Stališče češke stranke napram vladi je pojasnil govornik tako, da bo vstrajala le tako dolgo v večini, dokler ji kaže vlada svojo naklonjenost. Izpolniti pa more vse obljube, na to bodo češki zaupniki še nekaj časa čakali, toda dolgo ne več. Vidi se, da to ne pomeni popolnega zaupanja. Tajiti se sicer ne da, da se vlada drži določenih obrokov pri izplačevanju, toda v bodoče se mora tudi ravnati po teh določilih. Vztrajali bomo toraj še v večini, pravi govornik, kajti naša opozicija bi grofa Thuna sicer strmoglavila, toda njegova vlada nam je ljubša, nego Chlumeckega, ki bi potem prišla na krmilo. Govoreč o mirovnih pogajanjih mej Čehi in Nemci je naravnost izjavil, da ne pričakuje prav nikakega vspeha, kajti, pravi govornik, z nemškimi nacijonalci, ki bi z nami radi postopali, kakor na

Pruskem s Poljaki, se ne moremo pobotati, ostali Nemci pa itak nimajo nikogar za seboj. Na tem shodu se je k sklepu vsprejela tudi resolucija na spremembo ustave v smislu državnopravnih zahtev češkega naroda.

Iz hrvatske opozicije. — Baron Rukavina je položil toliko čast predsednika stranke prava, kolikor kluba koalirane opozicije. Vizjavi, ki jo priobčuje gospod baron v „Hrvatski domovini“. označa kakor vzrok svojemu koraku to, da se mu vidi nastopanje stranke in vse inteligencije naroda premlačno in premalo odločno. Želel je odločnejše parlamentarne akcije od strani opozicije, ali menda ni našel v lastni stranki one podpore, kakoršne je hotel. Sicer pa ostaja zvest stranki prava in jo hoče podpirati.

Razmerje mej Avstrijo in Nemčijo. — V nem. drž. zboru se vrši te dni, kot smo že omenjali, razprava o interpelaciji posl. Jonhansena glede izgona nenemških prebivalcev iz Nemčije in njih zatiranju. Interpelacijo so podpisali poleg Poljakov in Dancev tudi soc. demokratje. Vlada ni hotela odgovarjati nanjo, vendar pa je interpelant toliko vplival na zbornico, da se je pričela razprava o tej zadevi. Govorili so v prvi vrsti podpisani poslanci, pa tudi nasprotniki so poslali v boj nekatere svoje može Mej temi sta bila tudi knez Herbert Bismarck in pa dr Lieber, ki sta seveda vneto zagovarjala vladno politiko, ob jednem pa tudi govorila o razmerju mej Nemčijo in našo državo. Prvi je rekel mej drugim: Naše razmerje napram Avstrijsko-Ogerski je najboljše, kar si jih moramo misliti, in ni mogoče misliti na to. da bi bilo kedaj drugače Razmerje mej obema državama je podobno katoliškemu zakonu, ki je nerazločljiv. Drugi govornik se je povsem strinjal s knezom Bismarckom ter posebno pohvalil to zadevno politiko pokojnega Bismarcka, izjavil pa je da je Bismarck hrepenel še po ožji zvezi mej tema državama, in da mora to idejo povspeševati vsak zaveden Nemec. — Mož je toraj naravnost zahteval, naj se Avstrija kar spoji s Prusijo v jedno državo, da tako navstane že davno zaželeni „Alldeutschland“, iz katere bi bilo seveda treba izgnati vse nenemške narode. Ti možje so seveda najboljši prijatelji naših Schönererjancev.

Francija. — Minuli četrtek je nenadoma in kar nakrat umrl predsednik francoske republike Feliks Faure. V soboto se je sešel v Versaillesu kongres, ki je izvolil prezidentom republike dosedanjega predsednika senatu Emila Loubeta. Ta je republikanskega mišljenja sicer pa jako zmeren mož. Smrt Faureja in izvolitev novega prezidenta je seveda ves svet vznemirila. Bati se je bilo, da poskusi kateri pretendentov polastiti se prestola, a ni se zgodilo čisto nič. V Franciji vlada mir, samo sloge ni.

Amerikani na Filipinih. — Po zadnjem sklepu v ameriškem senatu, s katerim se je večina izjavila zato, da se filipinski otoki ne priklopijo zveznim državam in da se prepuste sploh ondotnim prebivalcem pod vlado, kakoršno si sami žele, se mora vsakdo vprašati, čemu se bije na teh otokih toliko nepotrebnih bojev? Ako so res hoteli Amerikani samo osvoboditi ondotno prebivalstvo španske nadoblasti, zakaj so pričeli ž njimi nove boje in pošiljali tje nove vojne sile! Saj bi se bili lahko pobotali ž njimi, takoj po končanem boju s španskimi četami. Vsi ti sklepi v Washingtonski zbornici jasno kažejo, da bi ameriška vlada danes dobila raje bogato otočje v svojo neomejeno oblast nego jutri, kakor smo že omenili, grozdje je zanje prekislo, vstaši se ne dajo vgnati v kozji rog, to je, kar je privedlo ameriške senatorje do znanega sklepa. Aguinaldo razpolaga z velikim številom dobro organizovanih bojevnikov, katerim ugodni teren zagotovlja gotovo zmago nad nasprotniki.

Trozveza. — Z velikim začudenjem je navdal politični svet članek, ki ga objavlja glasilo bivšega ital. minist. predsednika Markija Rudinija, „Opinione“. V tem članku nahajamo mej drugim naslednji odstavek. Kaj nam je koristila trozveza v afriški, oziroma v sredomorski politiki? Ali je morda zboljšala naš strategični položaj napram Avstriji, ki nas v eventuvalni vojski brez prelitja krvi potisne lahko do Adiže in si osvoji celo Beneško? Kake koristi imamo od nje v svrho obrambe 6000 milj dolgega obrežja? Kako pomaga trozveza od domovine ločenim italijanskim prebivalcem ohraniti njih jezik? Kako varstvo nam zagotavlja napram mahinacijam in intrigam Vatikana? Konečno izjavlja to glasilo, da se treba sicer lojalno oklepati trozveze, dokler še obstoji, toda nikakor ni Italja dolžna še nadalje sklepati jednako zvezo in zapuščati potomcem tako nesrečno dedščino. — Akoravno so nekateri stavki tega odstavka vrlo žaljivi, posebno glede Vatikana, kateremu očita, kar nihče, niti njegov največji nasprotnik, ne more dokazati, je vendar vrlo dobro, da so tudi v Italiji jeli govoriti, o „starem glasoviru“, o katerem gre splošna sodba, da ga treba kot nerabnega vreči mej staro šaro. O koristih, ki jih ima Italija od trozveze, naj pa „Opinione“ raje molči, posebno, kar se tiče varstva italijanskega jezika.

Obrtnija.

Dokaz zmožnosti v Avstriji in njegovi učinki.

(Spisal M. Kunc).

(Konec)

Nekateri rokodelci upajo še vedno, da se izboljša njihov položaj, ako se uvedejo mojsterske skušnje, in ako se zadrugam zagotovi pravica, določiti število samostojnih mojstrov v dotičnem kraju. Ta zahteva sega prav za prav daleč čez dokaz zmožnosti. Omenjam jo pa v dokaz, da se rokodelstvu tudi na ta način ne dá pomagati, ker rokodelec ne more utesniti velike produkcije in trgovine, ki v najobsežnejši meri skrbita za potrebe občinstva.

Jedini pozitivni uspeh našega novega obrtnega reda je torej zakonska določba, da neizučen trgovec z oblačili ne sme imeti niti pomočnikov niti vajencev, ampak mora vsa prevzeta naročila izročati v izvršitev samostojnim mojstrom. Ta določba je z dokazom zmožnosti v zvezi le v toliko, ker je na njeni podlagi mogoče konštatirati, če je kak trgovec z oblačili izučen krojač ali ne. Na to pač ni upati, da bi se dokaz zmožnosti razširil na velike industrijalce, a tudi v slučaju, ako bi se to doseglo, bi nam ta pridobitev nič ne koristila, ampak samo podprla že obstoječe velike firme.

Iz vsega tega, kar smo povedali, izhaja jasno, da se mora rokodelski stan ozreti po boljših pripomočkih in oporah, kakor mu jih daje dokaz zmožnosti Te opore niso nepoznane. Najboljša opora rokodelčeva je strokovna in trgovinska izobražba in pa dobrohotna zveza mej stanovskimi tovariši. Država naj različna bremena naloži tistim svojim državljanom, kateri jih lagije prenašajo, in naj resno skrbi za obrtni poduk. Ako postane vsled pravilne gospodarske politike blagostanje prebivalstva večje, se razvije tudi čut in smisel za lepoto različnih izdelkov, in tedaj bo sposoben rokodelec tudi brez dokaza zmožnosti lahko izhajal, dasi njegovi izdelki s produkcijo na debelo ne morejo konkurirati. Dokaz zmožnosti, kakor ga

imamo v Avstriji, bi torej tudi v Nemčiji nič ne koristil, pač pa ni zametavati zakonite uvedbe dokaza o strokovni omiki, ki bo malo rokodelstvo vsaj nekoliko varoval. Že moralni uspeh je nekaj vreden, ako namreč rokodelec vé, da za izvrševanje samostojnega obrtovanja samo on opravičen in se mu ni treba sramovati tovarišev, kteri se njegovega rokodelstva niso nikdar učili. Kakor ne more biti advokat, zdravnik ali učitelj, kdor hoče, ravno tako bodi izvrševanje rokodelstva dovoljeno samo rokodelcu. Dasi bi se tudi na ta način ne rešil rokodelski stan je vendar gotovo, da bi mladi mož, ki se je posvetil posebni stroki, ki vsled zakonite določbe v dokazu strokovnega znanja, imel z ozirom na veliko produkcijo sicer majhen, a vendar svoj delokrog. Koliko bi tako varstvo rokodelcu v praktičnem oziru koristilo, je odvisno od tega, kako bi se sploh znal prilagoditi novim razmeram. Škodovati taka določba pač ne more, ker so le redki slučaji, da bi rokodelec, ki se je svoje stroke učil, iskal zaslužka in kruha njemu nepoznani stroki, kakor delajo tisti, ki se niso ničesar učili. Strokovni dokaz omejuje tudi dokaz izučenja dotičnega rokodelstva, a zadostuje popolnoma svojemu namenu. Jaz za svojo osebo se tudi ne ogrevam za uvedbo mojsterskih skušenj, ker ne morem odobravati sitnosti, katerim bi bil izučen strokovnjak izpostavljen pri gotovih zadrugah, in ker se mi ne zdi pravično delati komu ovire, ki se je v svoji stroki izučil.

Rokodelstvo naj bo prosto ali samo za rokodelca Ako bi se bili pri uvedenju obrtne prostosti držali tega načela, ostala bi bila rokodelcem marsikatera pozicija, ki je sedaj za vselej izgubljena. S tem, da se izučenemu rokodelcu vzelo iz rok jedino moralno orožje, katero je imel, prouzročilo se je današnjo krizo in zgubilo se je tisto spoštovanje samega sebe, brez keterega ne more obstati noben stan.

Po mojem mnenju je torej boj za dokaz zmožnosti, za mojstersko skušnjo in druge jednake uredbe popolnoma nepotreben in celo škodljiv. S tem bi prouzročili našim naslednikom samo težave za borbo proti veliki produkciji, druzega pa ničesar ne dosegli. Pač pa je zahteva, naj se potom zakona zagotovi strokovni dokaz pri nastopu rokodelskega obrtovanja taka tirjatev, da bi jo morala podpirati vsaka rokodelska združitev.

Končno še jedno opombo. Rad priznam, da je še marsikaj želeti gledé obrtniških razmer v Avstriji, gledé izobražbe vajencev itd., da se v Nemčiji v tem oziru pravilno sodi, a tega ni kriv naš dokaz zmožnosti, kar bodi tukaj izrecno konštatirano. Splošne stagnacije v vsem našim obrtnem življenju so krive naše politične in narodne razmere. Dokler se te razmere ne premene, dotlej produktivni stanu ne smejo upati, da se zboljša njihov položaj. Ob sebi je umevno, da pri takih krizah najslabejši največ trpi, in najslabejši je pri nas rokodelski stan. Manjka nam mnogočesa in marsikaj važnejžega nego je fanton o dokazu zmožnosti, vam vsem velikim in malim manjka in zaslužka.

Ako velika večina konsumentov vsled svojega žalostnega gospodarskega položaja ni vstanu, nabaviti si oblačila, katera je naredil krojač po meri, potem je pač naravno, da se obračajo tja, ker dobi za nižjo ceno pa tudi slabše tovarniške izdelke. Iz te mizere nam ne pomore niti najstrožji dokaz zmožnosti. Kolikor manj ilužij o tuji pomoči goji rokodelec, toliko boljše je zanj. Krojačem je ostala saj neka tolažba. Dokler bodo ljudje kaj držali na svojo osebo, dotlej tudi dobrega krojača ne bodo mogli pogrešati. Naj torej konfekcijonarji in tovarnarji skrbe za mase, mi tega ne morem več premeniti, preskrbljevanje boljših odjemnikov preostane slej kakor prej inteligentnemu in spretnemu rokodelcu. Naša korist in naša dolžnost je, da zidamo na tej podlagi.

Kmetijstvo.

Vinarski in cepilni tečaji.

Vsled ukaza poljedelskega ministerstva priredili se bodo tekom meseca februvarja in marca poučni tečaji za vinarstvo in cepljenje ameriških trt. Poučevalo se bode v vsem, kar je treba dandanes vsakemu vinogradškemu posestniku, ki hoče od svojih vinogradov zopet lepe dohodke imeti, vedeti. Predavalo se bode o tem, kako in s katerimi ameriškimi trtami je treba vinograde na novo zasajati, kako je trte cepiti, kako vinograde obdelovati, trtne škodljivce zatirati itd. Navzočim se bode tudi pojasnilo, katere zakonite naredbe ali olajšave imamo glede novega vinogradštva, in kako jih je uporabljati. Temu teoretičnemu pouku sledile bodo praktične vaje v suhem cepljenju ameriških trt, h katerim je treba vsakemu udeležencu nekoliko trtne rezine in kak dobro nabrušen nož seboj prinesti. Poučevali bodo: I. G. Bohuslav Skalicky, tehnični vodja državnih vinarskih zadev na Kranjskem, v sledečih krajih: Dne 17. februvarija v Beli cerkvi, 18. v Št. Petru, 19. v Št. Jerneju, 21. v Šmarjeti, 22. v Gorenji Orehovici, 23. v Brusnicah, 24. v Stopičah, 25. v Pevni, 26. v Rudolfovem, 28. v Vinivasi. Dne 2. marca v Drašičih, 3. v Radovici, 4. v Metliki, 5. Rudolfovem, 7. v Mirni peči, 8. v Čatežu pri Vel. Loki, 9. v Dobrničah, 10. v Žužemberku, 11. v Dvoru pri Žužemberku, 12. Rudolfovem, 14. v Toplicah, 15. v Podlubnem, 16. v Vavtivasi. II. G. Iv. Drašler, delovodja državne trtnice v Kostanjevici, v sledečih krajih: Dne 20. februvarja v Čermošnicah, 21. v Semiču, 22. v Štrekljevcu, 23. v Lokvicah, 24. v Črešnjevivasi, 25. v Podzemlju, 26. v Adlešičah, 27. v Petrovivasi, 28. v Stražnem vrhu. Dne 1. marca v Doblicah, 2. v Maverlah, (nemški), 3. v Dragatušu, 4. v Vinici, 5. v Preloki, 6. v Vrhu, 7. v Radečah, 8. v Starem trgu pri Poljanah, 10. v Suhoru.

Gospod Frančišek Gombač, dež. potov. učitelj za vinstvo, v naslednjih krajih: 19. februvarja ob 8. uri dopoludne na Colu, 19. ob 3. pop. v Vrhpolju, 20. ob

8. dop. v Vrhpolju, 21. ob 8. dop. v Ustju, 22. ob 8. dop. na Erzelju, 26. ob 8. dop. v sv. Križu pri Litiji, 27. ob 8. dop. v Krškem, 28. ob 8. dop. v Krškem, 5. marca ob 3. pop. v Narinu (Notranjsko), 12. ob 8. dop, v Svibnjem, 12. ob 3. pop. v Boštanju, 13. ob 8. dop. v Št. Janžu, 14. ob 8. dop. na Studencu, 15. ob 8. dop. v Krškem, 16. ob 8. dop. v Cerkljah, 17. ob 8. v Krški vasi, 18. ob 8. dop. v Bergani, 19. ob 8. dop. v Vel. Dolini, 20. ob 8. dop. v Krškem, 21. ob 8. dop. v Krškem, 23. ob 8. dop. v Bujah pri Vremah, 24. ob 8. dop. v Vremski dolini, 25. ob 8. dop. v Vremski dolini.

Vabimo vse marljive vinogradnike, da se teh zanje zelo koristnih tečajev mnogobrojno udeleže, ker je ravno novo vinogradništvo velikega pomena za blagostan našega kmetovalca.

Ker se je dež. trtnica premestila v Krško in Vremsko dolino, bo dalje poučeval od 4. do 15. aprila v Krškem od 16. do 30. aprila v Vremski dolini. Kjer se bodo vršili cepilni tečaji, bodo isti trajali po cel dan. Ta objava naj služi mesto vsakega posebnega naznanila. Predavanja bodo v šolskih poslopjih.

Poučni in zabavni del.

Vodnikova nevesta.

(Češki spisal V. Beneš-Třebizsky. — Poslovenil D. P.)

(Dalje.)

Hitela je iz sobe in zapah odrinila; niti za hip ni premišljevala, previdno je zavila liro v predpasnik, kitico pa si vteknila za modrc. Kakor bi trenil, bila je zopet v sobi.

Nad Ripom vstajalo je ravno solnce, in ko bi mogla njega rudeča zarja prodreti skozi zid, rekel bi, da je ona pobarvala Voršilkino lice, ko je sedela na stolu in pregledavala nočni dar.

Kitico postavila je v lonec z vodo in dala v okno med svoje cvetlice. Kaj so bili proti tem cvetlicam njen rožmarin in nageljček, ki se je tako nedolžno ril okrog lončka in se vzpenjal po kolčku v višino! Takšno morala bi dati Andreju. „Hranim mu jo, dokler ne pride, in o svatbi mu jo pripnem za klobuk“ — šepetala je — in do teh dob naučim se igrati in zapojem mu.

»Vem si ume, muj milej, vem, vem, vem,
Hodná hospodyúknjsem, jsem, jsem, jsem.«

Samo doteknila se je s prsti strun, in one so zopet tako kakor včeraj zabrenkale, in dolgo je to donelo, predno so čarovni glasi lire zamrli. In ko bi Rokos ne poklical Voršilke, in kravice ne mukale po zajutrku, do poludne bila bi tu sedela. Kakor bi trenil skrila je liro pod najspodneje pernice in kakor hitro je le mogla, vrnila se je zopet v sobico, ni se mogla načuditi, kako je bilo vse okusno okrašeno. Tako se je svetil ta les, da je videla v njem samo sebe. —

Samo enkrat ji je prišlo na misel, bi-li ne bilo lepše, da priveže ob liro kamen in jo vrže v vodo; kitico, raztrgala in jo vrgla v vetrove. Toda samo enkrat mislila je na to. Bil je to le nekakev oblak, ki se je jedva pokazal na belem nebu, a že se zopet razpršil.

Saj se Andrej ne bode radi tega jezil. Nikogar za to ni prosila. Saj ji ne bode tako tesno po njem. Razveseli ga s svojim igranjem, ako se vrne v ribarnico.

Ko je oče popoludne odšel k Patku, sedla je Voršilka zopet pod jelše. Danes izšivala je Andreju svatbeni robec, zopet z rudečimi in modrimi nitkami, delo pa ni tako napredovalo, kakor včeraj. Mislila je na tisti dar, toda še bolj na neznanega darovalca, mislila je — mislila, igla padla ji je iz rok in beli robček na kolena.

„Nemara pa ni to on“, zašepetale so njene rudeče ustnice, spomnila se je onega mladeniča s tem črnim, presunljivim očesom — gotovo je bil iz grada in nemara je tudi on včeraj igral? —

Nakrat je porudela, kakor klopčič rudečih nitek, ki se je kotal po travi.

„To ti ne pristoja“, — pravil ji je nekdo, nek notranji glas — „niti očetu nisi o tem pravila in še pregrešila bi se nad tem dobrim, tihim Andrejem. Bi si-li mogla to odpustiti? Pojdem, položim vse pod križ, liro in kitico. Naj igrajo vetrovi na njej, morda privabijo, nekdanjega imetnika — darovatelja.“ — Pohitela je v sobico, vzela kitico iz lončka in liro iz pod pernic. — „Kaj bi si vendar mislil Andrej, ako jemljem od drugega darove, pravila je. Ovila je glavo z robcem, da bi je tako lahko ne poznali, pokropila se z blagoslovljeno vodo in stopila iz veže. —

Pestra kitica začela je itak veneti. Ona, katero je dala Andreju, zelenela je gotovo še vedno za njegovim klobukom.

„Pojdi, belček, danes greš z menoj, kaj ne?“ pravila je Voršilka, a belek skočil je za seženj visoko, da sme spremljati mlado svojo gospodinjo. I tedaj bi ga imela v vzeti s seboj, gotovo bi se ne bil upal tisti gospod k njej.

Jedva je izstopila iz hiše, zaprla od zvunaj okno in zatvorila vrate, oglasili so se za njo koraki, in belek je divje zagodrnjal.

„Boginja Sada, krasno dekle“, ogovoril je prišlec Voršilko.

V tem trenutku zabrenkale so v travi strune, in dalje od hiše ležala je veneča kitica. Voršilka se je prestrašila, kakor bi poleg nje tresnilo, čudo, da se ni zrušila. Naslonila se je ob zid in se vanj uprla.

„Aj, deva je tudi umetnica?“ ozval se je zopet ravno isti glas, droben, sladek. Slišala ga je uže nekoč ribičeva hči pod križem.

„Odpusti deva, da sem te prestrašil, nisem mislil tega storiti. Je-li to dar od vernega druga? Seveda, takšni darovi se skrivajo, kolikor je le mogoče.“

„Gospod“, kriknila je Voršilka, toda dalje ni mogla vsled srama in zadrege.

„Ne bodem te dalje nadlegoval s svojo navzočnostjo. Na drugi breg hočem, a čez vendar-le ne morem, stori mi to ljubav . . .“

„Počakati morate, gospod, da pridejo oče . . .“

„Ne, hitim, in lepa brodarica mi službe ne odreče. Izgube, ki bi jo imel, ako bi le uro zamudil, bi ne mogel nikdar več poravnati.“

Voršilka niti odgovorila ni, šla je k bregu in odvezala čoln. Kakor bi trenil, bil je pri njej mladi gospod, ki ji je uljudno nudil liro in kitico, kateri je pobral. Toda ríbičeva hčerka tega ni vzprejela, niti oči ni povzdignila. — Kar je imela sile, uprla je vesla, toda ni se ji hotelo posrečiti, čolna z mesta spraviti.

„Odpusti, deva, očaranemu po tvoji lepoti, nedolžno laž. „Nisem namenjen na drugi breg, večno hotel bi s teboj pluti po reki, draga moja, a na njenih valovjih v tvojem objetju se zibati. Ne mučiva se, s tokom plujva, to gre hitreje.“ Mladenič ji je vzel veslo iz roke, a kakor ribica, hitela je ladjica proti Kresejnem.

Postojte, gospod, sicer se oba potopiva v Ogri. Pripravljena sem to storiti. Sveta devica, brani me!“ zaihtela je Voršilka. „Jaz te bodem branil, golobica moja, od neba do nas je globoko, in predno bi tvoja obramba priletela do tal, mogla bi piti uže vodo“, rogal se je mladi gospod. Z desnico pognal je čoln še k hitrejemu begu a z levico pritisnil devo na svoja prsa.

„Belek, belek, klicala je Voršilka, niti ne čuteč plamtečega obraza smelca, ki jo je vedno ožje stiskal k sebi. —

Belek pa ni čakal klica svoje gospodinje, kakor blisk priplaval je do ladje in kakor vztekel skočil v čoln. Toda i mladi gospod se ni mudil, potegnil je dolgi, na obe strani ostri meč in ga pripravil k smrtnemu bodu.

„Pokliči ga! — Če ne, mu zarinem meč do želodca.“

„Pojdi sem, belek — k meni?“ stokala je Voršilka. Žal ji je bilo verne živali, a mladi gospod porinil je meč zopet v tok.

„Obrneva se proti tvojemu domu, nečem, da bi se trapila, a tvoje rože spremenile se v cvetlice, ki rastejo po grobeh; toda veruj, da nikdo ne potegne osti, koje si zabodla v moje srce, iz rane nego smrt. Brezljudna puščava bode brez tebe moje življenje, očetovski grad beraška bajta, ne bode v njem bisera, kateremu bi se vsi klanjali, a kateri bi jedini mogel moj grad z bajnim ožariti. Biser zarjavi v pesku, v vodo ga ponesejo vetrovi, in mladenič, ki ga je iskal, od gorja pogine, utrapi se“, bedoval je mladi gospod in segnil po liri. Zopet razlegali so se zvoki po vodi, ki gotovo še takih ni slišala Ogra, kar teče od Smerečja do Polabja. Tako bolno so se ozivali, da je bilo Voršilki jokati. Ni vedela, da tudi krokodil plaka in cvili v goščavi, kakor dete, omamuje potnika, da bi ga privabil v svoj brlog.

„Vidiš, deva, do smrti bi tako igral, v skalovje bi odšel, a umrl bi tam s spominom na devo v Poogriji, na mlado ribarico.“ Žalostno, tako žalostno je to govoril, ko je jenjal igrati. Zapazil je v Voršilkinih očeh solze, in peklenski smeh mu je zaigral krog usten. Njegove oči so kar žarele ognjem in žarom, da bi se moral vsakdo tresti pred tem gadjim, jedapolnim pogledom.

Izvrsten je bil uže mojster, če tudi ni počivalo mnogo čez dvajset let na njegovi glavi! Vzornega je nemara imel učitelja! . . .

„Voršilka, ne zasmehuj me, srce svojeglavno usmrtiš. Tako ste, ve deve, hudobne, da nikdar ne razumete svojega prijatelja, ki bi mogel vse za vas žrtvovati. S šegavostjo mečete svoje strele, ubijate, pa se posmehujete. Koliko vernih, dobrih življenj je pro vas ginilo!“

Voršilka mu še sedaj ni odgovorila, po celem telesu se je tresla, niti čutila se ni, a na misel ji je prišla povest o Marini in vodnikih.

Slišala je, da pravi o gradu, o prijetnosti v njem, o časti, katero ji skažejo, o svatbah in radovankah, a ni vedela, da jo je pritisnil k sebi, toda sedaj je vendar le čutila gorkoto njegovega obličja. Uboga!

Belak je le čakal, da mu gospodinja pomigne vreči se na zapeljivca. A ta se ni ganila, in verna žival je cvilila, tulila, da so i vrbe ob bregu z valovji to ponavljali, toda Voršilka ni slišala.

Počasi plula je ladjica proti ribarnici, a ko so bili pri bregu, vstal je mladi gospod, privezal je čoln ob parez in nesel iz čolna devo — bledo kakor smrt.

Umil ji je lica z vodo, in modre njene oči tako krasno modre, kakor modriž, kadar se za junijevih dnij v žitu prvič razvije, so se odprle.

„Ali si to ti, Andrej? šepetala je.

„Sem, golobica, sem!“

„Tako hitro si se vrnil?“

„Tako hitro, moja grlica!“

„Bodeva imela svatbo?“

„Bodeva, prepeličica, kadar te čedičove skale tam ozelene in pocvetejo“, odgovarjal ji je posmehljivo mladi gospod.

„Zdrava ostani, moja draga, kmalu se vrnem, morda jutri.“ Nagnil se je k njej, toda v hipu se zopet vzravnal, kajti njeno lice bilo je mrzlo kot led, mladi gospod se je stresel, odtresel to od sebe in bežal gori po brdu.

„Še nobena mi ni obolela, toda pri tej tega vendar nisem tako brzo pričakoval. Čudotvoren si ti les, in ve strune prave čarovnice“, zašepetal je in pritisnil liro na prsa, da je les pokal, in so strune popustile. — „Ta-le je roža med trnjem proti drugim. Gotovo bi se je ne sramoval niti v gradu, niti pri dvoru. Povsodi bi me zavidali. — Toda za vraga, to je vendar samo plevel, pust svet, a takšnega, ako ga vtrgam in pregledam, navadno zalučam“, govoril je nekako ponosno s seboj mladenič, dober cvet, popolnoma razvit. Zanj se ni bilo treba društvu, kateremu je pripadal, sramovati. O marsikaterih podlih dogodkih, v katerih je bil on glavni činitelj, mogel bi pripovedovati. —

Ko se je Rokos vrnil, sedela je Vrršilka pod jelšami. Zapazivši očeta, ki je privezaval čolnič, povesila je

oči. Njeno obličje bilo je bledo, njega barva menila se e v žolto — kakor barva meseca, ko se pojavi na nebnem svodu v svoji polnosti. Saj je rudečkasti list drzna roka odtrgala in raztrosila v vetrove. Ka bi jo strela ošinila, ali ka bi vsehnila kakor veja na drevesu!

Novice.

— **Osebne vesti.** Pravni praktikanti: Roman Terstenjak pri okrožnem sodišču v Mariboru, Milan Račič in Adolf Kaiser pri dež. sodišču v Ljubljani, Ig. Gulz v Celovcu in Fr. Trenker v Gradcu so imenovani avskultantima v področju graškega nadsodišča. — Mil. g. J. Vertin, škof v Marquette v Sev. Ameriki se je vsled bolehnosti odpeljal v Florido, kjer ostane čez zimo, da si utrdi zdravje. — Na mesto Jos. pl. Obereignerja, ki je odložil svoj mandat, je v poljedelski svet izvoljen baron Berg iz Mokronoga. Računski svetnik A. Poženel v Gradcu je imenovan nadsvetnikom. — Okr. šolski nadzornik g. prof. Fran Levec in učitelj na obrtni strokovni šoli g. Josip Vesel sta imenovana vladnima komisarjema za nadzorovanje obrtnih nadaljevalnih šol, in sicer za dobo dveh let. — Zasebni inžener g. Julij Polley v Trstu je imenovan višjim drž. inženerjem na Primorskem.

— **Promocija.** Dne 20. II. bo na graškem vseučilišču promoviran doktorjem zdravilstva g. Konstantin vitez Foedransperg.

— **Važna razsodba za učiteljstvo** Nekemu učitelju na Dunaju se ni pripoznala radi nekega pregreška pravočasno prva petletnica. Ker je prvo petletnico dobil še le nekaj časa pozneje, mu je šolska oblast pripoznala drugo petletnico še le po preteku pet let po prvi petletnici. Učitelj se je pa pritožil na upravno sodišče in ta isto je razsodilo dne 3. decembra 1898 l., da zakonitev prve petletnice nima nič upliva na drugo petletnico, temveč leta se morajo šteti za drugo petletnico od dne stalnega nameščenja, ne oziraje se na to, če je tudi od prve petletnice preteklo šele 4 ali pa 3 leta. Slovenski učiteljij zapišite se to za ušesa!

Ljubljansko gasilno društvo. V nedeljo vršil se je izvanredni občni zbor gasilnega društva na starem strelišču. Mestno občino je zastopal g. župan Hribar. Izročila in pripela sta se zaslužna križca gg. Ahčinu in Šantelnu, ki sta bila odlikovana povodom cesarske jubilejne slavnosti. Invalidna jubilejska ustanova sprejela se je soglasno, g. Winkler, posestnik, kateri je daroval društvu 500 gld., imenoval se je častnim članom. Živahno je bilo pri zadnji točki, ali naj se upelje slovensko velevanje, ali pa naj se nadalje nemškutari. Kakor je znano, ni potrdil obč. svet sklepov zadnjega občnega zbora, marveč naročil načelništvu, naj skliče izvanredni občni zbor ter nasvetoval, naj se upelje slovensko poveljevanje. Terizovalo se je do skrajnosti. Prebrali so se tudi pismeni dogovori načelništoa z mestnim županom, vzlasti iz zadnjega je bilo razvidno, da zahteva župan, da se vsaj do 1. junija 1900 vpelje slovensko poveljevanje, član g. Trtnik stavi predlog, naj se tako upelje, katerega g. Franc Kovač podpira. Vse rotenje in pestenje gosp. Doberleta, češ na denar, družino in svoje zdravje nisem gledal, a me nečete poslušati, ni pomagalo, tudi grožnja, da odstopi, — kar pa ni, in ne bode storil, — ni vlekla, Moštvo stalo je trdno in uvidevši, da se je velika večina odočila, da se slovensko poveljevanje takoj vpelje, pozdravilo je izid z živio klici, edino nemškutarji in že davnej z njimi zvezani soc. demokratje obsedeli so na svojih prostorih, žalostno mrmravši med seboj, češ, zadnja nemškutarska trdnjava je padla. Zasluge za to pridobil si je pa tudi ključ. mojster g. Rebek. Moštvu gas. društva pa kličemo: Le tako krepko naprej, varujte svoje narodne pravice in hitite vsakomur, ako potreba „na pomoč.“

— **Deželno zborska volitev v Gorici.** Dne 16. t. m. dobili smo iz Gorice brzojavno poročilo, da je italijansko politično društvo „Unione“ opustilo kandidaturo dr. Luzzata, ker se je bilo bati, da ž njim propade, in določilo svojim kandidatom za deželnozborski mandat goriškega mesta odvetnika dr. Kamila pl. Eggerja, dočim hočejo katoliški Italijani dr. Canettija.

— **Hrvatska zmaga.** V občini Veprinac pri Opatiji, ki je bila doslej v nasprotniških rokah, so sedaj pri novih občinskih volitvah I. razreda, zmagali Hrvatje, kar je za narodno stvar v Istri velicega pomena.

— **Tržaški namestnik grof Goes** je bil zadnje dni na Dunaju, kamor ga je poklical min. predsednik o zadevi izstopa tržaških Slovencev iz dež. zbora in obč. sveta.

— **Solsko nadzorništvo za verouk na srednjih šolah.** Mesto nadzornika za veronauk na srednjih šolah ljubljanskih, pra no vsled smrti prelata dr. Čebašeka, si je za gimnazijo in realko pridržal g. knezoškof dr. Jeglič sam, katerega bo po potrebi nadomestoval g. generalni vikarij, za učiteljsko pripravnico pa je nadzornikom imenovan monsign. prof. Anton Zupančič.

— **Tomasove žlindre** ima kmetijska družba še 1 vagon, ktera pa sedaj stoji 100 kg 2 gld. 80 kr. Dalje ima družba v zalogi kajnit, kostni superfosfat, čilski soliter, žveplenokislikali, roženo moko itd. Pri tej priliki omenjamo, da je cena Tomasovi žlindri poskočila, kajti za jesenska naročila stoji 18% blago v Ljubljano postavljeno 3 gld. 15 kr., kar je odločno predrago, in zato družba ni mogla in ni smela skleniti kupne pogodbe po tej ceni. Gg. udje naj bodo prepričani, da bomo do jeseni uže pravo ukrenili. Končno opozarjamo, da za slučaj, ko bi kdo sedaj spomladi ponujal Tomasovo žlindro, je ta le 16%, ker je taka le v skladišču na Reki na razpolaganje, in ta je pri 100 kg. 30 kr. manj vredna, kakor naša 18%, ktero za sedaj oddajamo po 2 gld. 80 kr.

— **Garibaldijeva himna** je v avstrijskem Trstu postala že skoraj domača. Zlasti je radi krožijo predpustne šeme. Nekaj takih šem so spravili pod ključ.

— **Prodaja piva v steklenicah.** Te dni je bila deputacija čeških gostilničarjev pri trgovinskem ministerstvu, da posreduje glede prodaje piva v steklenicah. Minister je deputaciji povedal, da je naredba v tem oziru že pripravljena. Vlada hoče, da naj bo prodaja piva v steklenicah slej ko prej prosta, za napolnjevanje steklenic s pivom pa bo treba posebne koncesije. Vsaka steklenica mora biti zaprta z zamaškom, v katerem je užgana firma napolnilčeva. V steklenicah s patent-zamaškom smeli bodo pivo prodajati samo gostilničarji.

— **Stavbeni črteži (plani)** s proračuni in kratek nauk o projekcijskem, situvacijskem in perspektivnem risanju, z 71 podobami, pojasnil g. Jos. Bezlaj, strokovni učitelj na meščanski šoli v Krškem, se imenuje knjiga, ko jo je ravnokar izdalo „Pedagogiško društvo v Krškem“. Prav toplo jo priporočamo našim p. n. obrtnikom, ker je jim iz nje možno, se veliko koristnega naučiti, sploh pravilne proračune izdelavati.

Deveti izkaz doneskov za cesarjev spomenik v Ljubljani. Darovale so nadalje občine: Režiše nad Litijo 20 gld., Št. Peter na Krasu 30 gld., Šturije pri Vipavi 20 gld., Dobrniče pri Trebnjem 15 gld., Škofja Loka 50 gld., Koroška Bela 20 gld., Mengiš 25 gld., Srednja vas v Bohinju 20 gld.,

Knežak na Pivki 20 gld., Št. Jernej na Dolenjskem 30 gld., Dornberg s Prvačino 15 gld., Sodražica 20 gld., in Žaga pri Bolcu 20 gld.

— **V Ameriko** sta jo hotela popihati 20letni Jurij Špilar, doma iz Detične v črnomaljskem okraju. in Fran Vortar iz Vel. Vidma pri Novem mestu, ne da bi bila poprej zadostila vojaški dolžnosti Namen se jima je ponesrečil, kajti prišla sta samo do ljubljanskega kolodvora, kjer sta mogla vsled višje volje svoje potovanje pretrgati

— **Streljanje proti toči** Ker je streljanje ob bližajočih se nevihtah minolo leto v metliški in drašiški občini obneslo, hočejo letos, kakor se poroča iz Črnomlja, v metliškem sodnem okraju ustanoviti 12 novih takih strelišč.

— † **Nadvojvodinja Marija Immaculata.** In zopet je angelj smrti povesil svoja temna krila nad našo vladarsko hišo. Brzojavka z Dunaja javlja namreč, da je umrla njena cesarska in kraljeva Visokost. nadvojvodinja Marija Immaculata Klementina, udova po pokojnem nadvojvodi Karlu Salvatorju avstrijsko-toskanskem. Visoka pokojnica je bila mati soproge Nj. cesarske in kraljeve visokosti, nadvojvode Karla Štefana, nadvojvodinje Marije Terezije ter nadvojvode Frana Salvatorja, soproge hčere našega cesarja, nadvojvodinje Marije Valerije. Pokojna nadvojvodinja je bolehala že dolgo let na bolezni v jetrih. Vrhu tega si je bila zastrupila pred leti kri z neko črno nogovico, zbok česar je morala prebiti več teških operacij, predno so se odpravile posledice zastrupljenja. Slednjič se je pred nekaj tedni pridružilo še vnetje rebernice. Tudi ta bolezen se je ublažila zadnje dni, ali pojavila se je k vsem še plučnica, ki je po tolikem trpljenju provzročila smrt nadvojvodinje. Narodi avstrijski, spojeni se svojo vladarsko hišo tesnimi zeznosti udanosti in ljubezni, stoje istej na strani tudi ob tem udarcu in z vsemi srčnimi čutili svojimi.

— **Iz Preserja** se nam poroča, da so tam na prvo postno nedeljo na prostem vjeli eden meter dolgega gada (modrasa.) Redka prikazen za ta čas.

— **Podobe za šolo in dom** II. vrsta 26—50 pola je ravnokar na svitlo prišla. Kakor podobe I. vrste, se tudi te podobe odlikujejo po lepem risanju ter umetni in domoljubni osebini. Cela vrsta po 15 kom stane z zavitkom 1 gld. 50 kr. posamezne podobe črne 5 kr. barvane 10 kr. Naroči se lahko v vsaki knjigarni.

— **Žganje ga je ubilo.** Kajžar Lovro Miš v Krtini je spil v enem dušku $^6/_8$ žganja, kar je prouzročilo smrt, ne da bi se preje zavedel. Kupil ga mu je posestniški sin Fr. Brinovec.

— **44 let v blaznici** je bil pekovski pomočnik Janez Bernot. Dne 19. t. m. je umrl po dolgem hiranju v blaznici-hiralnici pri sv. Jožefu v Ljubljani. Bil je v vseh zavodih, katere je morala dežela ustanavljati tekom let. Potrosila je dežela zanj za 15.984 dni, katere je preživel v blaznici, blizu 10 000 gld.

— **Častni občan.** Obč. Vel. Poljane je v seji dne 23. jan. t. l. prevzv. g. knezoškofa A. Bonaventuro soglasno zvolila svojim častnim občanom, v hvaležno priznanje zaslug, katere si je Presvetli pridobil za ustamovitev samostojne fare na Vel. Poljanah. Posebna deputacija treh mož je izročila krasno opravljeno diplomo 9. t. m. Prevzvišenemu, ki je v svoji ljubeznjivosti z nova zagotovil Poljance svoje naklonjenosti.

— **Volitve** v sevniški okrajni zastop so se vršile te dni. Velika večina izvoljenih članov je narodna.

— **Efektna loterija.** Finančno ministerstvo je društvu za napravo zavetišča za zanemarjeno mladino dovolilo, prirediti letos že leta 1897. dovoljeno efektno loterijo. Društvo izda 200.000 srečk po 50 kr.

— **Človeško okostje** so našli 14. t. m. na neki njivi pri Klečah v dolski občini. Kosti so ležale meter globoko pod zemljo. Ljudje sodijo, da je nekdo pred 40 ali 50 leti človeka ubil, in ondi zakopal. Kosti so prenesli v dolsko mrtvašnico.

— **Za drugo dež. norišnico** pri Celju je obč. zastop celjski sklenil prositi dež odbor, oziroma zbor štajerski.

— **Darilo.** Gospa Josipina Hotschevarjeva v Krškem, ki je že minulo leto povodom cesarjeve vladarske petdesetletnice za bolnišnico v Krškem darovala 30 000 gld. je sedaj povodom odlikovanja z Elizabetnim redom za notranjo opravo darovala še 5200 gld.

— **Organizacija na Koroškem.** V Dobrlivasi se je dne 13. t. m. ustanovila kmetska gospodarska zadruga s sedežem v Linčivasi, kjer napravi žitno skladišče.

— **Značilno** „Naša sloga“ poroča, da vladajo v trž. škof. ordinarijatu laški duhovniki reformatorji, kateri imajo najboljše zveze z uredništvi židovskih listov, dočim so „Naši Slogi“ ustavili pošiljanje dijecezanskega lista, kateri je dobival v zameno

— **Desetletnico** svojega obstanka praznuje ta mesec „Bolniško in podporno društvo pomožnih in zasebnih uradnikov za Kranjsko v Ljubljani“ Društvo ima 2300 gld. premoženja, ter je izplačalo v tem času že nad 1000 gld podpore in bolniških stroškov za zdravila, zdravnike, pogrebe in drugo.

— **Tatvine** Te dni so obiskali doslej neznani tatovi nekatere vasi ob Kolpi, tako Radence in Dečino ter tam vlomjli v razne hiše in pokradli različnega blaga

— **Lokalna železnica Matulje—Opatija** Železniško ministerstvo je inženerju dr. baronu Schwarzu na Dunaju dovolilo tehniške priprave za lokalno železnico od postaje Matulje do Opatije

— **Umrl** je 13. t. m. na nagloma Karol Kummer notar v Konjicah — Dne 4. t. m. je umrl Anton Koršič, učitelj v Štjaku. bolehal je več let za sušico.

— **Nesreča.** V Marijini ulici v Mariboru zida stavbenik Glaser novo poslopje. Včeraj se je podrl stavbeni oder in usmrtil dva zidarja.

— **Laško gospodarstvo.** V Milju je obč. zastop zahteval zvišanje obč doklad. Izkazalo se je namreč, da je za prejšnjega obč odbora vladal v občinski upravi tak nered, da ima občina 12 000 gld škode. Deželni glavar je dobro vedel za ta nered, a ni ničesar storil, saj so bili slabi gospodarji — Lahi.

— **Plakati.** Več nego 300 arhitektov je poslalo peticijo na svèt bondonske grofije, v kateri se pritožujejo radi zlorabe plakatov. V nekaterih delih mesta so hiše od tal do strehe pokrile s plakati, in sicer tudi okna vred, Posestniki teh hiš imajo celi dan plinovo luč in dobivajo za to plaktiranje visoke plače. Na neki hiši, kjer se križajo ulice, ni videti nobenega okna, celo vrata so pokrita s plakati, in notri je tema, kakor v podzemski jami. Nekaterim hišnim posestnikom neso ti plakati več dobička, nego odaja stanovanj.

— **Grof Gundakar Wurmbrand,** bivši deželni glavar najnesposobnejši trgovinski minister, kar jih je kdaj imela naša država, je odložil mandat za deželni zbor in sicer iz ozirov na svoje resnično jako slabo zdravje. S tem je grof Wurmbrand povsem izstopil iz političnega življenja, v katerem je svoj čas igral veliko ulogo.

— **Slovenci v Italiji.** Znani g. I. Trinko, prof, v Vidmu, je v Slov, pregledu objavil zanimivo črtico o italskih Slovencev. Vse ozemlje koder prebivajo Slovenci, je gorato. Najvišja gora je Kanin (2621*m*), delje so Žleb, Sart, Pusti Gozd, Kila, Musec

Lavora, Matajur, s katerega je najlepši razgled po Furlaniji. Zemlja je precej rodovitna, povsod je dovolj sadnega drevja; tudi vinska trta rodi, razven v Reziji. V upravnem oziru spadajo Slovenci k videmski ali furlanski provinciji, ki se deli v 17 okrajev, mej katerimi je šentpeterski čisto slovenski. Slovenskih občin je 12, a uradovanje je čisto laško. Po štetju l. 1895 štejejo italski Slovenci okolu 40 778 duš.

— **Razglednice** se širijo zmeraj bolj in bolj ne samo pri nas v Avstriji ampak tudi v inozemstvu in v drugih delih sveta. Gotovo bode marsikdo prašal, kateri je začel te razglednice razširjevati in bo gotovo vsakega zanimivalo, da je to ena dunajska tvrdka, katere skozi 10 let izdeljuje te razglednice in ta je Karol Schwidernoch na Dunaju, ta umetniška tvrdka je napravila 1000 iz različnih nižje avstrijskih, zgornje avstrijskih, štajerskih, koroških in iz drugih kronovin. Kakor smo zvedeli je ta tvrdka čez 10000 razglednic v več milijonov istisov razposlala p svetu. Ni je toraj vasi ne kraja, da bi se ne kupovale razglednice, in ker ima ta tvrdka veliko pohvaljenih pisem za lepo izdeljavo teh razglednic priporočamo vsakemu umetno tvrdko Karol Schwidernoch na Dunaju (II. Pillersdorfgasse 4), ako želi napravo razglednic po fotografijah.

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo

gld.	2·80	iz dobre	pristne ovčje volne
»	3·10	» »	
»	4·80	» »	
»	7·50	» fine	
»	8·70	» »	
»	10·50	» flnejše	
»	12·40	» angleške	
»	13·95	» grebenčeste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr meter in višje; loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnike in sodnijske talarje, najflnejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih. Pozor! P. n. občinstvo so opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri kupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka katerega rabata. (1)

Važno za kmetijstvo!

Redilna in hranilna štupa za

prašiče.

Najboljše redilno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi v tvorbo mesa in tolšče. — 1 zamotek 25 kr., 5 zamotkov **samo** 1 gld. (5—1)

Varstvena znamka.

Redilna štupa za

živino

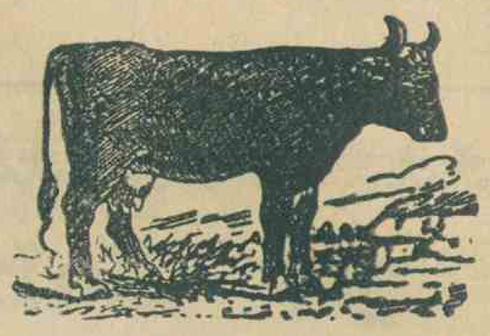

za notranjo rabo pri **kravah** in **konjih**. Rabi se skoraj **50 let** z najboljšim uspehom, če živina neče žreti in da se zboljša mleko. — 1 zamotek z navodom o uporabi 50 kr., 5 zamotkov samo 2 gld.

Varstvena znamka.

Redilna in hranilna štupa za

kuretnino.

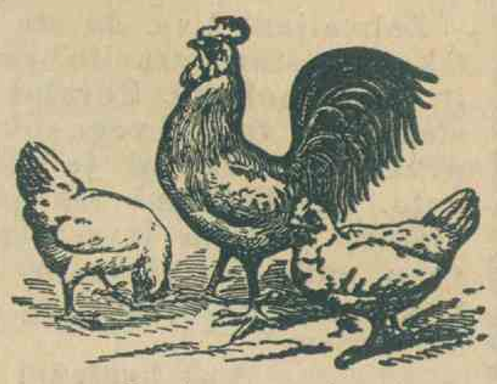

Najboljše zavarovano, redilno in dijetetično sredstvo za notranjo rabo, pospešuje tvorbo jajc. Za **kure, purane, gosi, race** itd. — 1 zamotek 25 kr., 5 zamotkov **samo** 1 gld.

Dobiva se

v lekarni Trnkóczy v Ljubljani,

Kranjsko.

Varstvena znamka.

Pismena ali pa z dopisnico za 2 kr. pod gorenjim naslovom vposlana naročila se najlože in najceneje izvršujejo po pošti. V tem slučaji se prosi natančnega naslova sprejemalčevega (ime, kraj, hišna številka, zadnja pošta in dežela).

Dobro izučen

mežnar

kedak, star 25 let lepega obnašanja želi v kako večjo mežnarijo ali za služabnika v službo vstopiti in to takoj. Kdor bi ga želel vsprejeti, naj se obrne pismeno na

Alojzija Rojšeka

v Širmanskem hribu. Pošta Litija.

Srečkanje neprekliclјivo

18. marcija

1. glavni dobitek 100.000 kron
2. glavni dobitek 25.000 kron
3. glavni dobitek 10.000 kron

v gotovini 20% odbitka.

Dunajske srečke à 50 kr.

Priporoča

J. C. Mayer,

menjalnica v Ljubljani.

Loterijske srečke

V Brnu dne 22. februvarija t. l.: 66, 31, 10, 23 88.
Na Dunaji dne 18. februvarija t. l.: 31, 37, 20, 73, 83.
V Gradci dne 18. februvarija t. l.: 81, 2, 49, 31, 20.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 6. januvarja 1898. Pšenica gl. 10.80kr. rž gl. 8.50 kr., ječmen gl. 7.— kr., oves gl. 6.25 kr. ajda gld. 8.25 kr., proso gld. 7.75 kr., turšica gld. 5.65 kr. eča gld. 12.— kr., grah gld. 8.— kr., fižol gld. 10·— kr Vse cene veljajo za 100 kgr.)

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani na Bregu št. 12

se priporoča sl. občinstvu v zvršitev vsih tiskarskih del, kot: **knjige, brošure, okrožnice, naslove na pisma, pisma, kuverte, račune, vizitnice, cenike, jedilne liste, programe za veselice, naznanila** (plakate), itd. itd.

Tudi izvršuje edina v Ljubljani **litografiška dela v eni ali večih barvah.**

Vse po najnižji ceni okusno in hitro.

V zalogi ima mnogo **knjig** za **mladino** ter razne **muzikalije.**

Cenik se pošlje zastonj in poštnine prosto.

Zahvale!

Spoštovani gospod!

Zahvaljam Vas, da sté mi poslali tako izvrstno zdravilo proti kašlju in prsni bolezni. Porabil sem jedno steklenico trpotćevega soka, kašelj in prsna bolezen mi je skoro prenehala. Pošljite mi takoj še tri steklenice Vašega izvrstnega trpotćevega soka, a zraven še tudi 2 zavitka čaja proti kašlju. Z velespoštovanjem

Vaš hvaležni
JAKOB SUPPAN.
V Divači, 19. oktobra 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich Saft), kateri deluje tako izvrstno proti kašlju, prsnim boječinam, hripavati, težkemu dihanju pa tudi za stare bolezni, dobiva se vedno svež v lekarni pri Zrinjskem, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Naj pazi vsakdo na varnostno znamka, ker samo tisti trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena steklenici trpotčevega soka s točnim navodilom je 75 kr.

Razven trpotčevega soka je dobro rabiti proti kašlju tudi planinski čaj.

Cena jednega zavitka planinskega čaja proti kašlju je s točno pošiljatvijo 35 kr.

Oboje se pošilja vsak dan po poštnem povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Cénjeni gospod lekârnik!

Pred kratkim časom sem naročil od Vas jedno stéklenico krepilnih švedskih kapljie, naredile so meni in mojim znancem tako dobro, da Vas moram za to dobro zdravilo nájtopleje zahvaliti. Blagovolite mi za moje znance še tri steklenice po 80 kr. po poštnem povzetju poslati.

S spoštovanjem
VID ZANIĆ.
Modruš, dne 26. maja 1898.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želodčnim bolečinam, popravljajo prebavljenje, čistijo kri, krepijo želodec. Po teh kapljicah izginejo vse želodčne in črevesne bolezni, a dobi se dober apetit.

Paziti je treba na varnostno znamko, ker samo tiste švedske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena jedne steklenice krepilnih švedskih kapljic s točnim navodilom je 80 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček 20 krajcarjev.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, katere znašajo 5 gld. in več, se pošiljajo poštnine prosto.

Zelo spoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesce vsled trganja in bolečin v kosteh. Precej, ko je začela rabiti Vaše »mazilo proti kostnim bolečinam« je vstala že čez tri dni, in danes hvala Bogu, hodi. Zahvaljajoč se Vam za to izvanredno mazilo ostajam

pokoren sluga
Bartol Lisički.
Strmec pri Stulici, 22. aprila 1898.

Mazilo proti kostnim bolečinam (Fluid) je prav dobro zdravilo proti trganju in zbodanju v kosteh, protinu, bolečinam v križu, proti prehlajenju, pri prepihu i. t. d. Mazilo krepi oslabele žile in krepi stare ljudi, ki trpijo slabost na nogah.

Vsaka steklenica mora imeti varnostno znamko t. j. sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega hrvatskega bana, ker samo tisto mazilo je iz moje lekarne, ki nosi to varnostno znamko na steklenici.

Cena jedne steklenice mazila proti kostnim bolečinam s točnim navodilom je 75 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Odgovorni urednik: **August Pucihar.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**